

Sygn. akt I UK 369/07

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 maja 2008 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Herbert Szurgacz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Zbigniew Hajn

SSN Zbigniew Myszka

w sprawie z odwołania M. G.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych o emeryturę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 8 maja 2008 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonej od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 18 lipca 2007 r., sygn. akt [...],

oddala skargę kasacyjną.

Uzasadnienie

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. decyzją z dnia 12 stycznia 2007 roku wydaną w oparciu o art. 29 w związku z art. 46 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych odmówił M. G. prawa do emerytury z uwagi na fakt, iż nie udowodniła wymaganego

trzydziestoletniego okresu zatrudnienia. Po ponownym rozpoznaniu wniosku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. decyzją z dnia 6 lutego 2007 roku odmówił jej prawa do emerytury z uwagi na nieposiadanie przez nią statusu pracownika.

M. G. wniosła od obu powyższych decyzji odwołania podnosząc, że do okresu zatrudnienia powinien zostać zaliczony także okres pracy w gospodarstwie rolnym w wymiarze 2 lat, 7 miesięcy i 16 dni. Okresy pracy w gospodarstwie rolnym podlegają wliczeniu do pracowniczego stażu pracy zgodnie z przepisami ustawy z dnia 20 lipca 1990 roku o wliczaniu okresów pracy w indywidualnym gospodarstwie rolnym do pracowniczego stażu pracy. Podnosiła także, że w dniu złożenia wniosku o przyznanie jej emerytury podlegała ubezpieczeniu społecznemu, gdyż korzystała ze stałego zasiłku przyznanego jej przez Ośrodek Pomocy Społecznej w S.. Dodatkowo orzeczeniem Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w S. z dnia 28 stycznia 2004 roku zaliczono ją na stałe do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności; niepełnosprawność ta ma charakter trwały, a datuje się od dnia 28 stycznia 2002 roku.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w B. wyrokiem z dnia 11 kwietnia 2007 roku zmienił zaskarżoną decyzję organu rentowego i przyznał M. G. prawo do emerytury od dnia 14 lutego 2007 roku, zaś w pozostałej części jej odwołanie oddalił. Sąd Okręgowy ustalił, że organ rentowy po wniesieniu przez wnioskodawczynię odwołania zaliczył jej do okresu zatrudnienia wskazywany przez nią okres pracy w gospodarstwie rolnym w wymiarze 2 lat, 7 miesięcy i 16 dni. W związku z powyższym M. G., zdaniem Sądu Okręgowego, spełniła przesłanki z art. 29 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (dalej: e.r. z FUS) do przyznania jej prawa do wcześniejszej emerytury, bowiem udowodniła wymagany trzydziestoletni staż pracy i w dniu 14 lutego 2007 roku ukończyła 55 lat. Sąd Okręgowy uznał także, powołując się na liczne orzeczenia Sądu Najwyższego i Sądów Apelacyjnych, że w dacie złożenia wniosku M. G. spełniła pozostałe przesłanki z art. 29 ustawy z dnia 13 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Prawo do emerytury na podstawie art. 29 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku mogą nabyć osoby, które w dacie złożenia wniosku są nie tylko pracownikami, ale prowadzą pozarolniczą działalność gospodarczą lub otrzymują

świadczenia: rentowe, przedemerytalne, zasiłek dla bezrobotnych. Kwestia osób otrzymujących zasiłek z tytułu orzeczenia niepełnosprawności w stopniu umiarkowanym nie była przedmiotem rozstrzygnięcia Sądu Najwyższego, jednakże mając na względzie fakt, iż Sąd Najwyższy wielokrotnie utożsamiał umiarkowany stopień niepełnosprawności z częściową niezdolnością do pracy, wszelkie wątpliwości – zdaniem Sądu Okręgowego- należy rozstrzygać na korzyść wnioskodawczyni.

Od powyższego wyroku organ rentowy wniósł apelację, zaskarżając go w części uwzględniającej odwołanie wnioskodawczyni. Wyrokowi temu zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego, a w szczególności art. 46 w związku z art. 29 ustawy o e. i r. z FUS poprzez przyjęcie, iż odwołująca spełnia warunki do nabycia prawa do wcześniejszej emerytury pomimo tego, że ostatnim tytułem jej ubezpieczenia jest ubezpieczenie społeczne rolników. Wskazując na powyższe organ rentowy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. z dnia 12 stycznia 2007 roku w całości. M.G. w odpowiedzi na apelację organu rentowego wносиła o jej oddalenie.

Sąd Apelacyjny Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 18 lipca 2007 roku uznał apelację za zasadną.

W uzasadnieniu wyroku podkreślił, że zgodnie z art. 29 ustawy o e. i r. z FUS ubezpieczeni urodzeni przed dniem 1 stycznia 1949 roku, którzy nie osiągnęli wieku emerytalnego określonego w art. 27 pkt 1 tejże ustawy, mogą przejść na emeryturę: kobieta - po osiągnięciu wieku 55 lat, jeżeli ma co najmniej 3-letni okres składkowy i nieskładkowy albo jeżeli ma co najmniej 20-letni okres składkowy i nieskładkowy oraz została uznana za całkowicie niezdolną do pracy, natomiast mężczyzna po osiągnięciu wieku 60 lat, jeżeli ma co najmniej 25-letni okres składkowy i nieskładkowy oraz został uznany za całkowicie niezdolnego do pracy. Emerytura przysługuje ubezpieczonym, którzy ostatnio, przed zgłoszeniem wniosku o emeryturę, byli pracownikami oraz w okresie ostatnich 24 miesięcy podlegania ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym pozostawali w stosunku pracy co najmniej przez 6 miesięcy, chyba że w dniu zgłoszenia wniosku o emeryturę są uprawnieni do renty z tytułu niezdolności do

pracy. Spełnienia warunków, o których mowa w ust. 2, nie wymaga się od ubezpieczonych, którzy przez cały wymagany okres, o którym mowa w ust. 1 pkt I i 2, podlegali ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowemu z tytułu pozostawania w stosunku pracy. Jednocześnie, w myśl art. 46 tejże ustawy prawo do emerytury na warunkach określonych w art. 29 przysługuje również ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku a przed dniem 1 stycznia 1969 roku, jeżeli spełniają łącznie następujące warunki: nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa; warunki do uzyskania emerytury określone w tych przepisach spełnią do dnia 31 grudnia 2007 roku.

W rozpoznawanej sprawie M. G. spełniła warunki do przyznania jej prawa do wcześniejszej emerytury na podstawie art. 29 w zw. z art. 46 w postaci wymaganego stażu pracowniczego i wieku. Sporna natomiast pozostawała kwestia, czy przed złożeniem wniosku o przyznanie jej prawa do emerytury posiadała ona status pracownika, ewentualnie, czy spełniała warunki do przyznania renty. Z przedstawionego przez M. G. orzeczenia Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w S. z dnia 28 stycznia 2004 roku wynika, iż została ona uznana za niepełnosprawną w stopniu umiarkowanym na stałe.

Sąd II instancji przywołał utrwalone stanowisko orzecznictwa, wyrażone między innymi w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 2005 roku (II UK 77/05, OSNP 2006/23-24/372), zgodnie z którym orzeczenie stwierdzające znaczny stopień niepełnosprawności nie jest równoznaczne z orzeczeniem lekarza orzecznika organu rentowego o całkowitej niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji. W uzasadnieniu tego postanowienia Sąd Najwyższy stwierdził, że "przepisy ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 lutego 2002 roku, dotyczą "osób niepełnosprawnych", czyli tych osób, "których niepełnosprawność została potwierdzona orzeczeniem: 1) o zakwalifikowaniu przez organy orzekające do jednego z trzech stopni niepełnosprawności określonych w art. 3 lub 2) o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy na podstawie odrębnych przepisów lub 3) o

niepełnosprawności, wydanym przed ukończeniem 16 roku życia" (art. 1 tej ustawy). W art. 3 ust. 1 w związku z art. 4 tej ustawy ustalone zostały "trzy stopnie niepełnosprawności", które stosuje się do realizacji celów określonych tą ustawą, a mianowicie: "niepełnosprawność w stopniu znacznym", "niepełnosprawność w stopniu umiarkowanym" oraz "niepełnosprawność w stopniu lekkim", przy czym wydawane przez powołane w tym celu "zespoły orzekające o niepełnosprawności" (art. 6 ust. 1 tej ustawy) orzeczenia ustalające stopień niepełnosprawności stanowią podstawę do korzystania zarówno z uprawnień określonych przepisami tej ustawy, jak i podstawę do przyznania ulg lub uprawnień przysługujących osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów (art. 3 ust. 2 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych). Równocześnie w art. 5 tej ustawy ustawodawca przesądził o tym, że orzeczenie lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o "całkowitej niezdolności do pracy" (ustalone na podstawie art. 12 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych) i o "niezdolności do samodzielnej egzystencji" (ustalone na podstawie art. 13 ust. 5 tej ustawy) traktowane jest na równi z "orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności" (art. 4 ust. 1 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych), orzeczenie o "całkowitej niezdolności do pracy" (ustalone na podstawie art. 12 ust. 2 ustawy emerytalno-rentowej) traktowane jest na równi z "orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności" (art. 4 ust. 2 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych), zaś orzeczenie o "częściowej niezdolności do pracy" (ustalone na podstawie art. 12 ust. 3 ustawy emerytalno-rentowej) oraz o "celowości przekwalifikowania" (ustalone na podstawie art. 119 ust. 2 i ust. 3 tej ustawy) traktowane jest na równi z "orzeczeniem o lekkim stopniu niepełnosprawności" (art. 4 ust. 3 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych). Z żadnego przepisu nie wynika natomiast sytuacja odwrotna, to znaczy, aby orzeczenie zaliczające do danego stopnia niepełnosprawności było równoznaczne z orzeczeniem lekarza orzecznika organu rentowego o niezdolności do pracy i jej stopniu bądź o niezdolności do samodzielnej egzystencji. Dzieje się tak dlatego, że stosownie do art. 4 ust. 1 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz

zatrudnianiu osób niepełnosprawnych stała lub długotrwała opieka i pomoc innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji jest wymagana w celu pełnienia przez daną osobę ról społecznych, natomiast stosownie do art. 13 ust. 5 ustawy o e. i r. Z FUS stała lub długotrwała opieka i pomoc innych osób jest konieczna w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych (...). Orzekanie w sprawie ustalenia stopnia "niezdolności do pracy" i ustalenia "niezdolności do samodzielnej egzystencji" oraz w sprawie ustalenia stopnia "niepełnosprawności" należy do innych organów i stanowić ma konieczną przesłankę prawną dla ustalenia prawa do korzystania z różnego rodzaju świadczeń lub uprawnień (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 sierpnia 2003 roku, II UK 386/02, OSNP 2004/12 poz. 213 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 stycznia 2004 roku, II UK 222/03, OSNP 2004/19 poz. 340).

Sąd Apelacyjny stwierdził, że analizując podane przez M. G. okresy stażu należy podzielić stanowisko skarżącego, że ostatnim okresem ubezpieczenia wnioskodawczyni nie było ubezpieczenie pracownicze, bowiem było to ubezpieczenie jako domownika na gospodarstwie rolnym syna w Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w okresie od dnia 13 stycznia 2000 roku do dnia 31 marca 2001 roku. Od dnia 1 kwietnia 2001 roku do dnia 14 kwietnia 2002 roku M. G. była osobą bezrobotną bez prawa do zasiłku, a zatem składka ubezpieczeniowa nie była również opłacana tak, jak w przypadku zasiłku z tytułu zaliczenia do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności. Konkludując Sąd II instancji stwierdził, że M. G. nie legitymuje się wymaganym trzydziestoletnim stażem.

Skargę kasacyjną od tego wyroku wywiodła wnioskodawczyni wnosząc o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi II instancji. Jako podstawę skargi kasacyjnej wskazała naruszenie art. 29 ustawy o e. i r. z FUS poprzez przyjęcie przez Sąd Apelacyjny w B. ścisłej wykładni wskazanego przepisu i stwierdzenie, że osobie, która w dacie złożenia wniosku pobiera zasiłek z pomocy społecznej z tytułu orzeczenia niepełnosprawności w stopniu umiarkowanym, pomimo spełnienia pozostałych warunków (osiągnięcia wymaganego wieku i 30-letniego okresu składkowego i nieskładkowego) nie przysługuje prawo do przejścia na wcześniejszą emeryturę.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398¹³ § 1 i 2 k.p.c., Sąd Najwyższy rozpoznaje sprawę w granicach skargi kasacyjnej (jej podstaw) i jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia, jeżeli skarga, jak w rozpoznawanej sprawie, nie zawiera zarzutu naruszenia przepisów postępowania.

Przepis art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o e. i r. z FUS określając korzystniejsze od ogólnych warunki uzyskania prawa do emerytury, wskazał krąg osób uprawnionych do wcześniejszej emerytury. Zgodnie z ust. 2 tego przepisu wcześniejsza emerytura przysługuje ubezpieczonym, którzy ostatnio, przed zgłoszeniem wniosku o emeryturę, byli pracownikami względnie w okresie ostatnich 24 miesięcy podlegania ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym pozostawali w stosunku pracy co najmniej przez 6 miesięcy. Jeżeli ostatni z wymienionych warunków nie został spełniony ustawa wyjątkowo przewiduje prawo do wcześniejszej emerytury także dla osób, które w dniu zgłoszenia wniosku o emeryturę są uprawnione do renty z tytułu niezdolności do pracy. Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 8 lutego 2006 r. (III UZP 3/05, OSNP 2007/5-6/84) wprost stwierdził, że uwzględniając reguły wykładni gramatycznej, logicznej, funkcjonalnej i systemowej, należy przyjąć, że warunkiem równoważącym pozostawanie w stosunku pracy co najmniej przez 6 miesięcy w ostatnich 24 miesiącach podlegania ubezpieczeniu przed zgłoszeniem wniosku jest pobieranie renty z tytułu ubezpieczenia pracowniczego.

W rozpoznawanej sprawie sądy orzekające ustaliły, a skarżąca tych ustaleń nie podważa, że wnioskodawczyni spełniła warunki do przyznania jej prawa do wcześniejszej emerytury w postaci wymaganego stażu pracowniczego oraz wieku. Sporna natomiast pozostawała kwestia, czy przed złożeniem wniosku o przyznanie prawa do emerytury wnioskodawczyni posiadała status pracownika, ewentualnie, czy spełniała warunki do przyznania renty, tj. warunki określone w art. 29 ust. 2 ustawy. Skarżąca podnosiła, że na podstawie orzeczenia Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w S. z dnia 28 stycznia 2004 roku została ona uznana za niepełnosprawną w stopniu umiarkowanym na stałe, co jej zdaniem „nie wyklucza, że (...) może być uznana za osobę całkowicie niezdolną do pracy”.

W skardze kasacyjnej podkreśliła również, że wprawdzie „brak w ustawodawstwie konkretnego przepisu zaliczającego automatycznie, że orzeczenie do danego stopnia niepełnosprawności jest równoznaczne z orzeczeniem lekarza orzecznika organu rentowego o niezdolności do pracy i jej stopniu bądź o niezdolności do samodzielnej egzystencji, nie wyklucza możliwości, przy zastosowaniu zasad wykładni obowiązujących w systemie prawa, takiego rozstrzygnięcia w okolicznościach danej sprawy.” Twierdzenie to nie jest trafne.

Przedewszystkim należy zauważyć, że przepis art. 29 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych określający przesłanki nabycia tzw. wcześniejszej emerytury jako wprowadzający szczególną regulację w stosunku do ogólnych zasad nabywania prawa do emerytury, powinien być interpretowany ściśle. Powołany przepis stanowi, że wcześniejsza emerytura przysługuje osobom „które w dniu zgłoszenia wniosku o emeryturę są uprawnione do renty z tytułu niezdolności do pracy”.

Zgodnie z art. 57 ust. 1 ustawy o e. i r. z FUS renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełnił łącznie następujące warunki jest niezdolny do pracy, ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy, a niezdolność do pracy powstała we wskazanych w ustawie okresach. Definicję „niezdolności do pracy” zawiera art. 12 ust. 1 tej ustawy, zgodnie z którym niezdolną do pracy w rozumieniu ustawy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. Art. 14 ustawy stanowi natomiast, że oceny niezdolności do pracy, jej stopnia oraz ustalenia innych wskazanych w ustawie okoliczności (m. in. data powstania niezdolności do pracy, trwałość lub przewidywany okres niezdolności do pracy) dokonuje w formie orzeczenia lekarz orzecznik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Orzeczenie lekarza orzecznika, od którego nie wniesiono sprzeciwu lub co do którego nie zgłoszono zarzutu wadliwości, albo orzeczenie komisji lekarskiej, stanowi podstawę do wydania decyzji w sprawie świadczeń przewidzianych w ustawie (ust. 3). Zgodnie z art. 100 prawo do świadczeń określonych w ustawie powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa.

W postanowieniu z dnia 16 grudnia 2005 r. (II UK 77/05, OSNP 2006/23-24/372) Sąd Najwyższy dokonał trafnej analizy przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (będącej podstawą orzeczenia Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w S. z dnia 28 stycznia 2004 roku), którą Sąd w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę w pełni podziela. Warto podkreślić, że jakkolwiek w art. 5 ustawy ustawodawca przesądził o tym, że orzeczenie lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o „całkowitej niezdolności do pracy” (ustalone na podstawie art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych – jednolity tekst: Dz.U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 ze zmianami) i o „niezdolności do samodzielnej egzystencji” (ustalone na podstawie art. 13 ust. 5 tej ustawy) traktowane jest na równi z „orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności” (art. 4 ust. 1 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych), orzeczenie o „całkowitej niezdolności do pracy” (ustalone na podstawie art. 12 ust. 2 ustawy emerytalno-rentowej) traktowane jest na równi z „orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności” (art. 4 ust. 2 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych), zaś orzeczenie o „częściowej niezdolności do pracy” (ustalone na podstawie art. 12 ust. 3 ustawy emerytalno-rentowej) oraz o „celowości przekwalifikowania” (ustalone na podstawie art. 119 ust. 2 i ust. 3 tej ustawy) traktowane jest na równi z „orzeczeniem o lekkim stopniu niepełnosprawności” (art. 4 ust. 3 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych), to z żadnego przepisu nie wynika sytuacja odwrotna. Innymi słowy, jak zresztą przyznaje to skarżąca w skardze kasacyjnej, brak jest regulacji przewidującej, aby orzeczenie zaliczające do danego stopnia niepełnosprawności było równoznaczne z orzeczeniem lekarza orzecznika organu rentowego o niezdolności do pracy i jej stopniu bądź o niezdolności do samodzielnej egzystencji. Już sam brak takiej regulacji prawnej w połączeniu z zasadą ścisłego interpretowania art. 29 ustawy o emeryturach i rentach z FUS jako przepisu wprowadzającego wcześniejszą emeryturę jako wyjątek od zasady konieczności osiągnięcia określonego wieku

emerytalnego powoduje, że skarga kasacyjna zarzucając zaskarżonemu wyrokowi „ściśłą wykładnię” przedmiotowego przepisu jest nietrafna.

Należy podkreślić, że niedopuszczalność ewentualnej wykładni rozszerzającej wynika z charakteru ubezpieczenia emerytalnego i rentowego jako rodzaju ubezpieczeń społecznych. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych ma na celu zagwarantowanie adresatom tej ustawy – osobom niepełnosprawnym – szeregu świadczeń wspierających i pomagających w uzyskaniu zatrudnienia, podjęciu działalności gospodarczej lub rolniczej itp. Dlatego też ustawa ta reguluje takie kwestie jak rehabilitacja i szkolenie osób niepełnosprawnych, szczególne obowiązki i uprawnienia pracodawców w związku z zatrudnianiem osób niepełnosprawnych, zadania i organizację służb działających na rzecz osób niepełnosprawnych czy też funkcjonowanie Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Należąc wprawdzie do systemu zabezpieczenia społecznego nie realizuje jednak zadań ubezpieczenia społecznego a pełni raczej tzw. funkcję wspierającą.

Uznanie osoby za niezdolną do pracy w inny sposób niż przewiduje to art. 14 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, nawet w odniesieniu do osoby, której niepełnosprawność została stwierdzona właściwym orzeczeniem Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności, jest niedopuszczalne. Tym samym w okolicznościach faktycznych rozpoznawanej sprawy należy stwierdzić, że skarżąca nie spełniła przesłanki z art. 29 ustawy o emeryturach i rentach z FUS posiadania statusu osoby uprawnionej do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Co się tyczy warunku posiadania statusu pracownika, to w wyroku z dnia 13 stycznia 2006 r. , I UK 145/05 (OSNP 2006, nr 23-24, poz. 367) Sąd Najwyższy stwierdził, że prawo do emerytury na podstawie art. 29 ustawy może nabyć także ubezpieczony, który w chwili osiągnięcia wieku emerytalnego nie pozostawał w pracowniczym ubezpieczeniu. Sąd Najwyższy w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę nie podziela tego poglądu i przychylił się do stanowiska wyrażone w wyroku tego Sądu z 27 marca 2007 r. ,II UK 167/06, w którym podkreślono, że przepis art. 29 , jako wprowadzający szczególną regulację, powinien być interpretowany ściśle. Przepis ten wyłącza z zakresu pojęcia „ubezpieczonych będących pracownikami” osoby, które co prawda posiadały wymagany staż ubezpieczeniowy oraz osiągnęły

wymagany wiek, ale dla których ostatnim ubezpieczeniem nie było ubezpieczenie pracownicze. Sąd Najwyższy, podobnie jak Trybunał Konstytucyjny (por. wyrok z 12 września 2000 r., K1/00, OTK 2000 nr 6, poz. 185), jest zdania, że ograniczenie uprawnień do wcześniejszej emerytury tylko do pracowników nie narusza konstytucyjnej zasady równości wobec prawa. Zawężenie w porównaniu z regulacją dotychczasową kręgu podmiotowego uprawnionych do wcześniejszego przechodzenia na emeryturę nie narusza także zasad równości i sprawiedliwości społecznej. Ograniczenie to wynika z założeń i celów reformy systemu świadczeń społecznych.

Z przytoczonych motywów, skoro skarga kasacyjna nie zawiera usprawiedliwionych podstaw należało orzec o jej oddaleniu (art. 398¹⁴ k.p.c.).

/tp/

